

Rekenkamer Zaanstad

Weesperstraat 105A
1018 VN Amsterdam

Gemeente Zaanstad
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 2000
1500 GA Zaandam

datum 23 januari 2024
ons kenmerk RZ_24_001
behandeld door E. Oppenhuis
cc M. Catsburg
onderwerp Reactie op aanvullende bestuurlijk reactie *Grip op Warmtenetwerk Zaanstad*
bijlagen

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 19 oktober 2023 publiceerden we het onderzoek *Grip op Warmtenetwerk Zaanstad*. Afgelopen dinsdag 16 januari 2024 ontvingen we van het college een aanvullende bestuurlijke reactie op onze aanbevelingen in het rapport. Het is ongebruikelijk dat het college komt met een aanvullende bestuurlijke reactie na publicatie en voorafgaand aan de behandeling van het rapport in de gemeenteraad. Voor een ordentelijke behandeling van het rapport lijkt het me nuttig om een reactie te geven op deze aanvullende bestuurlijke reactie. Deze reactie kunt u dan bij de behandeling van het rapport betrekken. Om die reden ontvangt u deze brief.

Algemeen

In de aanvullende bestuurlijke reactie geeft het college aan de meeste aanbevelingen te willen opvolgen. Daaruit blijkt het belang dat het college hecht aan het krijgen van voldoende grip op WNZ. Maar tegelijkertijd maakt het college daarbij één belangrijk voorbehoud. Het college stelt dat het uitvoeren van een aantal aanbevelingen extra capaciteit en daarmee geld vraagt waarover bij de voorjaarsnota 2025 een afweging moet worden gemaakt. Het college wordt in de aanvullende bestuurlijke reactie echter niet concreet wat de financiële gevolgen zijn van de uitvoering van de aanbevelingen. In de in ons rapport van 19 oktober opgenomen bestuurlijke reactie, maakte het college dit voorbehoud ook. In ons nawoord wezen we erop dat opvolging van de aanbevelingen niet direct financiële consequenties hoeft te hebben en zelfs besparingen kan opleveren.

Advies gemeenteraad

We adviseren de gemeenteraad om het college te vragen expliciet aan te geven wat de opvolging van de betreffende aanbevelingen op de korte en lange termijn kost en wat die op de korte en lange termijn oplevert.

Specifieke aanbevelingen

In de aanvullende bestuurlijke reactie geeft het college bij drie aanbevelingen een reactie waar ik in deze brief op wil reageren.

Aanbeveling 1: Zorg altijd voor een goede borging van het publiek belang

Het college geeft aan deze aanbeveling pragmatisch op te pakken door deze te koppelen aan nieuwe afspraken over de jaarstukken van WNZ. Deze aanbeveling was echter breder ingestoken dan alleen het borgen van het publieke belang bij WNZ. De aanbeveling beoogt om bij alle verbonden partijen na te gaan of het publieke belang goed is geborgd. Als dat het geval is hoeft er niets gewijzigd te worden. Als de borging van het publieke belang echter niet goed geregeld is, kan dat leiden tot diverse tekortkomingen op het vlak van sturen, verantwoorden en toezichthouden, zoals we ook bij WNZ hebben gezien.

Advies gemeenteraad

Onderschrijf de aanbeveling en vraag het college om na te gaan of het publieke belang bij alle verbonden partijen is geborgd.

Aanbeveling 4: Stel een toekomst en exit-strategie vast

Het college geeft in haar reactie aan deze aanbeveling gedeeltelijk en aangepast over te nemen. Het college wil pas een exit strategie op stellen als besloten is dat men niet met de deelneming verder wil. Hiermee wijkt het college af van de bepaling in het handboek Oprichten van de Nota Verbonden Partijen. Daar in staat juist dat het noodzakelijk is om vooraf na te denken over mogelijkheden tot uittreding, om er voor te zorgen dat uittreden niet te duur of juridisch onmogelijk wordt. Daarnaast heeft de ACM recent in een advies over het Wetsvoorstel collectieve warmtevoorziening als aanbeveling opgenomen dat gemeenten een exit-strategie vastleggen voor het geval er een faillissement of beëindiging van de deelneming is.

Advies gemeenteraad

Onderschrijf de aanbeveling en vraag aan het college om te komen met een exit-strategie.

Aanbeveling 6: Verbeter het risicomanagement in de gemeentelijke organisatie

Het college ziet geen aanleiding om het risicomanagement te verstevigen rondom WNZ. Als argument geeft het college aan dat de risico's bij WNZ niet groot zijn in vergelijking met andere risico's. Wij vinden de reactie van het college opmerkelijk omdat WNZ sinds de oprichting volgens de gemeente zelf een hoog risicoprofiel kent. Volgens het Handboek Beheersen van de Nota Verbonden Partijen volgt daaruit dat er jaarlijks een risicoanalyse wordt uitgevoerd, zodat de gemeente Zaanstad adequate beheersmaatregelen kan treffen. Wij zijn dergelijke analyses niet tegengekomen maar achten ze wel belangrijk voor een goede beheersing van de risico's bij de deelneming.

Advies gemeenteraad

Onderschrijf de aanbeveling en vraag het college om in het plan van aanpak aan te geven hoe het college het risicomanagement rond WNZ wil verbeteren.

Ik vertrouw erop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

drs. A.L. Daalder
directeur Rekenkamer Zaanstad